

*Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas
Pirmininkas*

12.9.2024

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldtui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl 2025 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto – visi skirsniai (2024/0176(BUD))

Gerb. Pirmininke,

2024 m. liepos 24 d. Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos (ENVI) komiteto koordinatoriai nusprendė, kad ENVI komitetas laiško forma pateiks nuomonę dėl 2025 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto – visi skirsniai (2024/0176(BUD)). Todėl, kaip ENVI komiteto pirmininkas ir nuolatinis pranešėjas biudžeto klausimais, norėčiau Jums pateikti ENVI komiteto nuomonę rezoliucijos dalių forma, kurią ENVI komitetas priėmė 2024 m. rugsėjo 12 d. posėdyje¹ ir į kurią prašau Jūsų komiteto atsižvelgti:

– pabrėžia, kad į 2025 m. Sąjungos biudžetą įtrauktas 2024 m. vasario mėn. atlikto daugiametės finansinės programos (DFP) išlaidų viršutinių ribų laikotarpio vidurio tikslinimo poveikis, sprendžiant įvairias problemas, su kuriomis susiduria Sąjunga, įskaitant gresiančią kritinę

¹ Per galutinį balsavimą dalyvavo: Antonio Decaro (pirmininkas), Pietro Fiocchi (pirmininko pavaduotojas), Anja Hazekamp (pirmininko pavaduotoja), Pascal Arimont, Alexander Bernhuber, Gabriella Gerzsenyi, Michalis Hadjipantela, Christophe Hansen, Radan Kanev, Stefan Köhler, Ewa Kopacz, Andrés Tivadar Kulja, Peter Liese, Norbert Lins, Jessica Polfjård, Dennis Radtke, Oliver Schenk, Christine Schneider, Susana Solís Pérez, Ingeborg Ter Laak, Flavio Tosi, Dimitris Tsodras, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Milan Zver, Grégory Allione, Jeannette Baljeu, Stine Bosse, Gerben-Jan Gerbrandy, Martin Hojsik, Billy Kelleher, Christine Singer, Michal Wiezik, Vytenis Povilas Andriukaitis, Sakis Arnaoutoglou, Thomas Bajada, Estelle Ceulemans, Christophe Clergeau, Annalisa Corrado, Helène Fritzon, Nicolás González Casares, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Maria Noichl, Marta Temido, Sebastian Everding, Emma Fourreau, Catarina Martins, Carola Rackete, Jonas Sjöstedt, Martin Häusling, Pär Holmgren, Ignazio Roberto Marino, Rasmus Nordqvist, Maria Ohisalo, Majdouline Sbai, Lena Schilling, Stefano Cavedagna, Emmanouil Fragkos, Geadis Geadis, Paolo Inselvini, Jacek Ozdoba, Beatrice Timgren, Aurelijus Veryga, Jadwiga Wiśniewska, Anna Zalewska, Christine Anderson, Anja Arndt, Ondřej Dostál, Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Jorge Buxadé Villalba, Anne-Sophie Frigout, Roman Haider, Jana Nagyová, Margarita de la Pisa Carrión, Silvia Sardone, Sebastiaan Stöteler, Sander Smit, Viktória Ferenc, Andreas Glück.

klimato ir aplinkos padėtį, Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, migracijos spaudimą ir jo pagrindines priežastis, reaguojant į krizę Artimuosiuose Rytuose ir stiprinant mūsų gebėjimą reaguoti į gaivalines nelaimes;

– ragina užtikrinti reikiamus žmogiškuosius ir finansinius išteklius, kad būtų galima greitai įgyvendinti per praeitą teisėkūros ciklą priimtus teisės aktus klimato, aplinkos, maisto saugos ir sveikatos srityse, daugiausia dėmesio skiriant įvairiems pagrindiniams prioritetams, pvz., klimato kaitos švelninimui ir prisitaikymui prie jos, biologinei įvairovei, teisingai pertvarkai ir žiedinei ekonomikai;

– pabrėžia, kad svarbu stiprinti Sąjungos vaidmenį tarptautinėje arenoje didinant Sąjungos veiksmų, kuriais užtikrinama aplinkos apsauga ir kovojama su klimato kaita visame pasaulyje, finansavimą;

– primena, kad Europos žaliasis kursas yra augimo strategija ir kad jo įgyvendinimo politika turėtų papildyti, remti ir didinti Sąjungos konkurencingumą skiriant tinkamą finansavimą;

– primena, kad 2021–2027 m. laikotarpiu ES ne mažiau kaip 30 proc. savo biudžeto turėtų išleisti su klimatu susijusiems tikslams. Palankiai vertina tai, kad 2025 m. biudžeto projekte šis tikslas viršijamas – 33,5 proc. lėšų skiriama klimato aspekto integravimui;

– primena, kad biologinės įvairovės aspektai turėtų būti įtraukti į ES programas, kad 2024 m. bent 7,5 proc. metinių išlaidų būtų skirta biologinės įvairovės tikslams, o 2026 ir 2027 m. – 10 proc. Apgailėstauja dėl to, kad šie tikslai nebus pasiekti, nes biologinės įvairovės aspekto integravimui skirtos lėšos 2024 m. sudarys 7,3 proc. biudžeto, 2026 m. – 7,8 proc., o 2027 m. – 7,9 proc. Todėl ragina Komisiją ir kitus susijusius subjektus užtikrinti, kad būtų skubiai imtasi taisomųjų priemonių biologinės įvairovės aspekto integravimo tikslams pasiekti. Atkreipia dėmesį į bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) svarbą siekiant biologinės įvairovės tikslų;

– pažymi, kad 3 išlaidų kategorijoje „Gamtos ištekliai ir aplinka“ numatytus veiksmų grupės „Aplinkos ir klimato politika“ įsipareigojimus planuojama sumažinti 7,1 mln. EUR, o mokėjimai 2024–2025 m. padidės 28,3 mln. EUR. Mano, kad, atsižvelgiant į Sąjungos tikslą ne vėliau kaip iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą, šiai veiksmų grupei skirtas biudžetas turėtų būti padidintas;

– primena, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) buvo sukurta siekiant remti tvarų ekonomikos atsigavimą po COVID-19 pandemijos ir didinti atsparumą būsimiems sukrėtimams, visų pirma remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Todėl valstybės narės raginamos bent 37 proc. visų savo išlaidų skirti investicijoms ir reformoms, kuriomis remiami klimato srities tikslai;

– pabrėžia, kad reikia skirti pakankamą finansavimą kiekvienai atskirai biudžeto eilutei, kuria prisidedama prie žaliosios pertvarkos įgyvendinimo, ypatingą dėmesį skiriant tvarumui, klimato kaitos mažinimui ir biologinės įvairovės išsaugojimui, pvz., bičių ir apdulkintojų apsaugai ir jų, kaip sveikų ekosistemų rodiklių, vaidmeniui;

– pabrėžia, kad reikia skirti pakankamą finansavimą programai LIFE, kuria remiama gamtos ir biologinės įvairovės apsauga, Sąjungos oro ir vandens apsauga bei kokybės gerinimas ir perėjimas prie efektyviai energiją vartojančios, atsinaujinančiąja energija grindžiamos,

žiedinės, neutralaus poveikio klimatui ir klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos;

– pabrėžia, kad siekiant remti regionus ir sektorius, kuriuos labiausiai paveikė Sąjungos perėjimas nuo iškastinio kuro, itin svarbios yra Teisingos pertvarkos fondo finansinės priemonės;

– palankiai vertina Komisijos požiūrį pradėti parengiamąją veiklą, susijusią su naujuoju Socialiniu klimato fondu, įsteigtu siekiant sušvelninti socialinį poveikį pažeidžiamoms grupėms Sąjungoje, kuris atsiranda dėl ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ES ATLPS) išplėtimo įtraukiant pastatus, kelių transportą ir papildomas kuro rūšis. Pabrėžia, kad reikia stebėti, ar tinkamai įgyvendinami nacionaliniai socialinio klimato planai ir skiriamos nacionalinės ATLPS 2 pajamos, ir ragina Komisiją įvertinti, ar jų pakanka, kad būtų visiškai sušvelnintas ATLPS 2 ekonominis poveikis šiems namų ūkiams, ir ar reikia didesnės apsaugos, kad padidėjusios išlaidos nedarytų neproporcingo poveikio tiems, kurie mažiausiai gali jas sau leisti. Pažymi, kad dalis pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione pagal ATLPS 2, bus skirta Socialiniam klimato fondui;

– palankiai vertina tai, kad skiriamas finansavimas pasienio anglies dioksido korekciniam mechanizmui (PADKM), kuriuo sprendžiamas anglies dioksido nutekėjimo rizikos klausimas, užtikrinant, kad vidaus gamybai ir importui būtų taikomas panašus anglies dioksido apmokestinimo lygis, ir ragina trečiųjų šalių gamintojus diegti dekarbonizacijos technologijas;

– labai apgailestauja dėl to, kad 2025–2027 m. iš programos „ES – sveikatos labui“ perkelta 1 mlrd. EUR, t. y. beveik 20 proc. sumažintas jos bendras biudžetas, dėl kurio susitarta atliekant DFP laikotarpio vidurio tikslinimą ir kuris 2025 m. apima 189 mln. EUR persikirstymą į kitas biudžeto eilutes ir kelia pavojų programos galimybėms pasiekti svarbiausius tikslus. Ragina Komisiją, valstybes nares ir kitus susijusius subjektus rasti praktinių būdų, kaip kompensuoti šį sumažinimą, siekiant užtikrinti, kad būtų galima pasiekti fondo tikslą – sukurti stipresnes, atsparesnes ir prieinamesnes sveikatos priežiūros sistemas ir didinti programos „ES – sveikatos labui“ finansavimą įvairiais kanalais, pvz., taikant lankstumo priemonę. Be to, atsižvelgdamas į kitą DFP, tvirtai pasisako už tai, kad būtų gerokai padidintas sveikatos priežiūros finansavimas. Pabrėžia, kad taip pat reikia skirti pakankamą finansavimą Europos sveikatos duomenų erdvei (ESDE), kad būtų užtikrintas tinkamas jos įgyvendinimas;

– be to, ragina padidinti programos „Europos horizontas“ veiksmų grupei „Sveikata“ skirtą biudžetą, kad būtų remiami medicinos moksliniai tyrimai ir plėtra ypatingos svarbos srityse, kuriose esama rinkos nepakankamumo, pvz., sprendžiant atsparumo antimikrobinėms medžiagoms (AAM) problemą, ir stiprinant Europos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros pajėgumus siekiant kovoti su naujomis, atsinaujinančiomis, apleistomis ir retomis ligomis. Pabrėžia, kad būtina apsaugoti sveikatos biudžeto eilutes likusiu DFP laikotarpiu ir atšaukti siūlomus sumažinimus;

– apgailestauja dėl to, kad 37 mln. EUR (įsipareigojimai) ir 154,9 mln. EUR (mokėjimai) sumažinti Sąjungos civilinės saugos mechanizmo („rescEU“) biudžeto eilučių asignavimai, ypač atsižvelgiant į poreikį užtikrinti tinkamą šios priemonės finansavimą kovojant su vis blogėjančiomis ekstremaliomis oro sąlygomis ir dėl jų kylančiomis gaivalinėmis nelaimėmis, pvz., be kita ko, potvyniais ir gamtos gaisrais Sąjungoje. Primygtinai ragina skirti daugiau lėšų atitinkamoms biudžeto eilutėms;

– palankiai vertina tai, kad padidinti ENVI komiteto kompetencijai priklausančių Europos agentūrų, pvz., Europos aplinkos agentūros (EAA), Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA), Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) ir Europos vaistų agentūros (EMA), išteklių, nes tai yra priemonė užtikrinti, kad jos galėtų visapusiškai atlikti savo svarbias funkcijas formuojant Europos politiką, reaguodamos į iššūkius, su kuriais susiduria Sąjunga. Pabrėžia, kad ilguoju laikotarpiu reikia pakankamo finansavimo, kad būtų sudarytos sąlygos tinkamam ir veiksmingam jų veikimui;

– apgailestauja dėl to, kad Taryba sumažino lėšas pagal įvairias eilutes, susijusias su veiksmis, patenkančiais į ENVI komiteto kompetencijos sritį, pvz., su veiksmy grupę „Sveikata“, ECHA, paramos išlaidos programomis „ES – sveikatos labui“ ir LIFE, taip pat eilutes, susijusias su gamta ir biologine įvairove, žiedine ekonomika ir gyvenimo kokybe, klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos bei perėjimu prie švarios energijos; be to,

– dar kartą pabrėžia, kad svarbu užtikrinti sustiprintą ES nuosavų išteklių sistemą, kuri būtų pajėgi įveikti iššūkius ir prisidėti prie Sąjungos sveikatos, aplinkos ir klimato tikslų įgyvendinimo.

Panašų laišką nusiunčiau Victorui Negrescu, pagrindiniam pranešėjui 2025 m. biudžeto klausimais.

Pagarbiai

(parašas) Antonio Decaro

**PRIEDAS. SUBJEKTAI AR ASMENYS,
IŠ KURIŲ NUOMONĖS REFERENTAS GAVO INFORMACIJOS**

Pirmininkas, kaip nuomonės referentas, prisiimdamas visą atsakomybę, pareiškia, kad negavo informacijos iš jokio subjekto ar asmens, kuris turi būti nurodytas šiame priede pagal Darbo tvarkos taisyklių I priedo 8 straipsnį.